

کمیسیون قانون اساسی
دارالانشأ

پیشنامه

سال ۱۳۸۲

نمبر مسلسل: ع

ولایت	ولسوالی	قریه	سکونت فعلی	جنس	گروپ مورد نظر

هموطنان نهایت گرامی!

قبل از اینکه به جواب سوالات می پردازید به نکات آتی توجه فرمایید:

◀ نظریات خویش را در چوکاتی که بعد از هر سوال طرح گردیده است بنویسید. هرگاه نظریات و پیشنهادات شما به اندازه می باشد که در چوکات نمی گنجد، میتوانید در کاغذ علیحده نوشته و ضمیمه پرسشنامه نمائید.

◀ این پرسشنامه برای اشتراک کننده گان مجالس نظر خواهی عامه و هم برای آنانیکه در مجالس امکان اشتراک نداشته باشند توزیع میگردد.

◀ هرگاه این پرسشنامه در مجالس نظر خواهی توزیع میگردد حتمی نیست که در جریان مجلس تکمیل گردد.

◀ در اخیر مجالس باید از حاضرین خواسته شود تا پرسشنامه ها را در اصرع وقت تکمیل نموده در ولایات بدفاتر ساحوی دارالانشاء و در مرکز بدفتر مرکزی دارالانشاء قانون اساسی هرچه زودتر تسلیم نمایند.

◀ تحلیل نظریات درج شده در پرسشنامه به اساس کیفیت جواب ها، صورت خواهد گرفت نه به اساس کمیت آن، لذا برای همه باید تفهیم گردد که سپردن چندین پرسشنامه از جانب عین شخص یا گروه نتیجه حاصله تحلیل را تحت تأثیر قرار نه خواهد داد.

◀ پرسش نامه هذا در مطبوعات به نشر خواهد رسید.

موفق باشید.

آدرس دفتر مرکزی دارالانشاء کمیسیون قانون اساسی در کابل:

خانه نمبر (۲۱۳)، کوچه (۵)، سرک (۱۰)، وزیر اکبر خان - کابل

تلیفون: 2102647/2102648

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

به کمک خداوند متعال، کمیسیون قانون اساسی افغانستان در ۱۳۸۲/۳/۱۷ مهمترین مرحله کار خود، یعنی پروسه نظرخواهی عامه را آغاز نمود. اعضای کمیسیون قانون اساسی افغانستان به تمام ولایات افغانستان و نیز به ایران و پاکستان سفر خواهند نمود تا نظرات مردم را برای تدوین مسوده نهایی قانون اساسی جمع آوری نمایند. از آنجا که قانون اساسی انعکاسی از آرزوها، آرمان ها و فرهنگ مردم می باشد، اعضای کمیسیون بدون استماع به سخنان مردم افغانستان نمی توانند این قانون اساسی را تدوین نمایند.

کمیسیون تسوید مسوده ابتدایی قانون اساسی را که اعضای کمیسیون تدقیق قانون اساسی نیز در آن سهم شدند، تهیه کردند. این مسوده هرچند در روشن سازی مسایل قانون اساسی مفید می باشد، ولی کمیسیون تا زمانی که نظرات مردم را نشنود، مسوده را نهایی نخواهد کرد یا روی مسایل قانون اساسی تصمیم نهایی نخواهد گرفت.

این پرسشنامه قانون اساسی برای پروسه نظرخواهی عامه "به منظور کمک به اعضای کمیسیون برای جمع آوری نظرات مردم منتشر می گردد. کمیسیون امیدوار است که این پرسشنامه برای کسانی که جهت بیان شفاهی نظرات خود به اعضای کمیسیون، دعوت شده اند و نیز برای کسانی که می خواهند پیشنهادات کتبی خود را به کمیسیون تقدیم نمایند، راهنمای وسیع و مفیدی باشد.

این مسایل و سئوالات صرفاً راهنما بوده و تمام جزئیات را دربر ندارد و به این معنی نیست که افراد و گروه ها از طرح سئوالات و مسایل خود راجع به قانون اساسی منع شوند. مهم ترین وظیفه اعضای کمیسیون قانون اساسی این است که به تمام نظرات مردم گوش فرادهند و این نظرات را به مسایل قانون اساسی سوق دهند. هر نظری مورد استقبال قرار می گیرد. دارالانشأ کمیسیون ۸ دفتر ساحوی در افغانستان و ۴ دفتر در ایران و پاکستان تأسیس نموده است. پیشنهادات کتبی برای قانون اساسی آینده می تواند به دفاتر ساحوی داده شود یا مستقیماً به کمیسیون ارسال گردد.

بعد از جمع آوری و تحلیل نظرات مردم، کمیسیون گزارشی را تهیه خواهد نمود و در آن توضیح خواهد داد که در جریان تهیه مسوده نهایی قانون اساسی، نظرات مردم چگونه مورد ملاحظه قرار گرفت. اعضای کمیسیون این گزارش را همراه با مسوده نهایی قانون اساسی منتشر خواهند نمود و به صورت گسترده میان مردم افغانستان توزیع خواهد گردید.

ما منتظر دریافت نظرات شما هستیم!

پوهاند نعمت الله شهبانی

معاون رئیس دولت و رئیس کمیسیون قانون اساسی افغانستان.

مقدمه یا اصول اساسی دولت

بسیاری از قوانین اساسی مقدمه ای دارند به صورت متن خلاصه، که در آن از خود قانون اساسی، اهمیت تاریخی آن و پرنسیپ های ارزشمند مانند رعایت اساسات دین مقدس اسلام، ارزش های ملی و کنوانسیون های بین المللی بحث میشود. قوانین اساسی همچنین متضمن اصولی است که باید دولت را هدایت نمایند. بعضی از قوانین اساسی اهداف دولت و اصول مهمی را بیان می کنند که بر پایه آن اساس کشور ساخته میشود.

سوال اول: پیشنهادات شما در باره مقدمه قانون اساسی جدید چیست؟

.....
.....
.....
.....
.....

سوال دوم: کدام اصول و ارزش های پسندیده جامعه افغانی در قانون اساسی جدید گنجانده شود که دولت را هدایت نموده و صلح، ثبات، وحدت و آشتی ملی را تقویت نماید؟

.....
.....
.....
.....
.....

مذهب

اکثریت قاطع اتباع افغانستان مسلمان اند از این رو قانون اساسی مبتنی بر اساسات دین مقدس اسلام خواهد بود.

سوال سوم: از آنجائیکه افغانستان یک کشور کثیرالملیتی است و طبعاً در بین اتباع آن پیروان مذاهب مختلف وجود دارد، بنظر شما روابط این مذاهب در قانون اساسی آینده چگونه تنظیم گردد؟

.....
.....
.....
.....
.....

سوال چهارم: با توجه به این حقیقت که تعدادی از افغان ها پیرو ادیانی غیر از دین اسلام می باشند، به نظر شما قانون اساسی با این مسأله چگونه برخورد نماید، بخصوص اگر بنا باشد قانون اساسی وحدت ملی را تقویت نماید؟

.....
.....
.....
.....
.....

حقوق و مکلفیت های مردم

یکی از مهم ترین وظایف قانون اساسی این است که حقوق مردم را توضیح، حمایت و تضمین نماید.

سوال پنجم: به نظر شما در قانون اساسی کدام حقوق باید حمایت و تضمین گردد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال ششم: آیا در جامعه گروه هایی از مردم مثل زنان، بیوه زنان، یتیمان، بازماندگان شهدای جنگ،

معلولین و معیوبین اطفال و غیره هستند که از نظر شما با آنها همواره رفتار مناسب نشده باشد

و دولت ملزم باشد برای کمک به آنها اقدامات خاصی را انجام دهد؟ اگر بلی، کدام گروه

ها به این کمک ها نیاز دارند و چه اقداماتی باید در نظر گرفته شود؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال هفتم: قانون اساسی چگونه می تواند امنیت را برای تمام مردم افغانستان بهبود بخشیده و آنرا تضمین

نماید؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال هشتم: قانون اساسی چگونه می تواند حقوقی را که به مردم تعلق دارد تحقق بخشیده و مورد حمایت

قرار دهد؟

.....

.....

.....

.....

.....

نظام دولتی

سوال نهم: نظام های دولتی زیادی از جمله نظام ریاستی، پارلمانی، سلطنتی و مختلط وجود دارد. شما کدام یکی از این نظام های دولتی را ترجیح می دهید؟

.....

.....

.....

.....

سوال دهم: آیا رهبر ملت رئیس جمهور باشد که مستقیماً از طرف مردم انتخاب گردد و یا صدر اعظم که توسط پارلمان منصوب میگردد؟

.....

.....

.....

.....

سوال یازدهم: آیا افغانستان نظام مختلط داشته باشد که به موجب آن، رئیس جمهور و صدر اعظم در قدرت شریک باشند؟ اگر چنین است این اختیارات چگونه تقسیم شود؟

.....

.....

.....

.....

سوال دوازدهم: رهبر ملت چه شرایط و خصوصیات را دارا باشد؟

.....

.....

.....

.....

پارلمان

در گذشته، پارلمان دو مجلس داشت، ولسی جرگه که توسط مردم انتخاب می شد و مشرانو جرگه که یک سوم اعضای آن را رئیس دولت منصوب می کرد و دو سوم آن توسط شوراهای ولایتی و ساکنان ولایات انتخاب می شدند.

سوال سیزدهم: به عقیده شما، آیا پارلمان دو مجلس داشته باشد یا یک مجلس؟

.....

.....

.....

.....

سوال چهاردهم: نمایندگان پارلمان چگونه انتخاب یا انتصاب شوند تا بتوانند به بهترین وجه به شما خدمت نمایند؟

.....

.....

.....

.....

.....

لویه جرگه

لویه جرگه برای تصمیم گیری در موضوعات مهم منعقد می گردد.

سوال پانزدهم: آیا لازم است که قانون اساسی تشکیل لویه جرگه را برای تصمیم گیری در مورد مسایل مهم، پیش بینی نماید؟ اگر چنین است، چه موضوعاتی را باید لویه جرگه مورد ملاحظه قرار دهد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال شانزدهم: اعضای لویه جرگه چگونه باید انتخاب شوند، تا اینکه بتوانند از گروه های مختلف مردم افغانستان نمایندگی کنند؟

.....

.....

.....

.....

.....

ساختار اداری

سوال هفدهم: آیا قانون اساسی میتواند موجودیت شوراها را به سطح ولایت، ولسوالی و قریه در نظر بگیرد؟ اگر بلی، ارتباط آنها با همدیگر و با دولت ملی باید چگونه باشد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال هژدهم: برای تأمین مشارکت تمام اتباع بخصوص زنان، در سطوح مختلف دولت، باید اقدامات خاصی صورت گیرد؟ اگر بلی، کدام اقدامات ضرورت است؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال نوزدهم: کدام خدمات از قبیل تعلیم و تربیه، مراقبت صحی، امنیت، تهیه آب- را دولت در اولویت قرار داده و برای شما عرضه نماید و اداره این خدمات باید به عهده کدام مقام دولتی باشد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال بیستم: از محیط زیست چگونه باید محافظت شود؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و یکم: آیا برای انتخاب یا انتصاب مقامات دولتی شرایط اخلاقی یا شرایط خاص دیگر لازم است؟ اگر لازم است، چه شرایطی باید باشد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال بیست دوم: در هر جامعه امکان دارد که فساد اداری بشکلی از اشکال ظهور نماید. اگر در مورد فساد اداری شکایتی وجود داشته باشد، در کشور ما کدام مرجعی برای بررسی آن وجود دارد یا خیر؟ اگر ندارد برای جلوگیری از فساد اداری چه پیشنهاد دارید؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال بیست سوم: قانون اساسی جدید حقوق مردم را چگونه تضمین می نماید و وجایب دولت که در قانون اساسی پیش بینی شده، چگونه تحقق یافته و اجرا گردد؟

.....

.....

.....

.....

قضا

سوال بیست و چهارم: قوانین اساسی گذشته افغانستان متضمن مقرراتی بود که صلاحیت، استقلال و صداقت قوه قضائیه را مطرح می نمود. قانون اساسی آینده با قضایای صلاحیت، استقلال، و صداقت قوه قضائیه چگونه برخورد نماید؟

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و پنجم: اگر بنا باشد قانون اساسی رفتار یا خصوصیات قضات را تعریف و تعیین نماید، شما چه پیشنهادی در این باره می توانید ارائه دهید؟

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و ششم: قضات چگونه باید منصوب شوند، و دارای چه درجات تحصیلی و صفات اخلاقی باشند؟

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و هفتم: آیا شما عقیده دارید که قضات باید در تصمیم گیری های خود مستقل باشند تا تحت تأثیر هیچ منبع و مرجعی قرار نگیرند؟ اگر مستقل باشند، استقلال شان چگونه میتواند تأمین گردد؟

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و هشتم: در قانون اساسی آینده روابط محاکم رسمی دولتی با جرگه ها و شورا های محلی که بسیاری افغانها از آن طریق دعاوی خود را فیصله می نمایند، چگونه باشد؟

.....

.....

.....

.....

.....

سوال بیست و نهم: آیا برای تشخیص مطابقت قوانین عادی با قانون اساسی، تشکیل محکمه خاص یا راه های دیگر ضرورت است؟

.....

.....

.....

.....

.....

قوای مسلح و پولیس

افغانستان به یک اردوی قدرتمند و پولیس منظم نیاز دارد که بتواند از تمامیت ارضی و امنیت کشور محافظت نماید. اما باید اطمینان حاصل شود که اردو از منافع ملی محافظت نماید، نه از منفعت فرد یا گروه خاص.

سوال سی ام: آیا قانون اساسی باید راه هایی را پیش بینی نماید که به موجب آن، اردو و پولیس در جهت منافع ملی کار کند، اگر لازم است، باید چگونه پیش بینی شود؟

.....

.....

.....

.....

.....

مکلفیت های اتباع

سوال سی و یکم: وجایب و وظایف اتباع نسبت به همدیگر و در قبال کشور چه می تواند باشد؟

.....

.....

.....

.....

.....

زبان

ازاینکه در کشور ما مردم به زبان های پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی و غیر تکلم می نمایند.

سوال سی و دوم: کدام زبان یا زبان ها باید زبان رسمی کشور باشند؟

.....

.....

.....

.....

سوال سی و سوم: برای افغان هایی که زبان مادری شان غیر از زبان رسمی کشور است، قانون اساسی چه حقوقی می تواند مقرر نماید و چه حمایتی می تواند از آنها به عمل آورد؟ قانون اساسی برای تعلیم و تربیه، تحصیلات عالی، انتشارات، حقوق یا بخش برنامه به آن زبان ها، چه مقرراتی را می تواند پیش بینی نماید؟

.....

.....

.....

.....

سایر سؤالات یا مسایل قانون اساسی

شما می توانید در مورد هر مسأله یا سؤال مربوط به قانون اساسی که خواسته باشید توسط کمیسیون قانون اساسی در آن قانون مد نظر گرفته شود، آزادانه شرح و توضیح بدهید و لطفاً در این باره آسوده خاطر باشید.